

Η ΕΥΤΕΡΗ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

Φυλλάδ. 93.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

Τόμος. Δ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 1851.

ΓΥΙΖΩΤΟΥ ΒΑΣΙΓΚΤΟΥ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

ὑπὸ Π. Ι. Χαλκιοπούλου.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. 92.)

—ο—

Ὁ Ἀμιλιῶν δύναται δικαίως νὰ καταταχθῆ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐγνώρισαν καλῶς τὰς ζωτικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς θεμελιώδεις ἄρθρους τῆς κυβερνήσεως, ὄχι βεβαίως τῆς τυχεύσεως, ἀλλὰ τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης, ἥτις εἶναι ἀξία τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ δνόματος αὐτῆς. Πάν ὅτι εἰς τὸ σύνταγμα τῶν Ὁμοσπονδῶν Πολιτειῶν ἀποτελεῖ τὴν τάξιν, τὴν ἰσχὺν, τὴν διάρκειαν, χρεωστεῖται εἰς τὰς ἰσχυρὰς καὶ ἀκαμάτους προσπάθειας τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ἴσως ἐθεώρει τὴν μοναρχικὴν κυβερνήσιν προτιμότεραν τῆς δημοκρατικῆς. Ἴσως ἐδίσταζεν ἐνίοτε περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δοκιμασίας εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβάλλετο ἡ πατρίς του. Ἴσως προσέτι, παρασυρόμενος ἀπὸ τὴν ζωηρὰν φαντασίαν του, καὶ τὴν μεγίστην δύναμιν τῆς διανοίας του, ἐσυλλογιζέτο ἐνίοτε ἀπο-

κλειστικῶς, καὶ ἦτον ὑπερβολικὸς εἰς τὰς κρίσεις του. Ἀλλ' ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀνδρὸς ἦτον ἀνώτερος, ὡς ἦτον καὶ ἡ διάνοιά του ἀνωτέρα· ὑπῆρτε: λοιπὸν εὐλικρινῶς τὴν δημοκρατίαν, καὶ κατεγίνετο ὄλιαις δυνάμεισι νὰ τὴν στερεώσῃ, καὶ ὄχι νὰ τὴν ἐξασθενίσῃ. Ἐπρέσβευεν ὅτι, φυσικῶς καὶ κατὰ τὸν κυριώτερον νόμον τῶν πραγμάτων, ἡ ἐξουσία κατέχει θέσιν ὑψηλὴν, ὅτι εὐρίσκεται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κοινωνίας, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ διοργανώσῃ, κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον, καὶ ὅτι πᾶν ἄλλο ἀντίθετον σύστημα ἢ ἔργον, φέρει ταχέως ἢ βραδέως εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν κοινωνίαν τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν. Ἐσφαλε δὲ κατὰ τοῦτο, ὅτι, μὲ ἐπιμονὴν καὶ ἀγερωχίαν τιὰ, ἦτον τυφλὸς ὁπαδὸς τῶν παραδειγματικῶν τοῦ ἀγγλικοῦ συντάγματος, καὶ τὰ παραδειγματικὰ ταῦτα ἐθεώρει ὡς ἔχοντα τὸ ἴδιον κύρος, εἴτε περὶ καλοῦ εἴτε περὶ κακοῦ ἐπρόκειτο, εἴτε περὶ ἀρχῶν, εἴτε περὶ καταχρήσεων, καὶ δὲν ἐδίδο διόλου εἰς τὴν ποικιλίαν τῶν τύπων τοῦ κυβερνᾶν καὶ εἰς τὴν εὐκαμψίαν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας σημασίαν μεγάλην, οὔτε ἐμπιστοσύνην τολμηράν. Ὁ πολιτικὸς νοῦς ἔχει ἐνίοτε τοῦτο ἴδιον, νὰ μὴ φοβῆται διόλου τὰ νέα πράγματα, εὐλαβούμενος τὰ αἰῶνα.

Τὸ κόμμα τῆς δημοκρατίας, ὄχι τῆς παραχώδους καὶ ἀγορείας ἐκείνης δημοκρατίας τῆς ἀρχαιότητος

ἡ τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλὰ τῆς μεγάλης δημοκρατίας τῶν νεωτέρων χρόνων, δὲν ἔλαβεν ἄλλον πιστότερον καὶ ἐξοχώτερον ἀπὸ τὸν Ἰεφερωῖνα ἀντιπρόσωπον. Ἦτον οὗτος φίλος ἐνθερμος τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐπιστήμης, καὶ εἶχε πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἐν αὐταῖς ὑπαρχούσας ἀρετὰς, καὶ εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν πηγάζοντα δικαιώματα· ἐγκαρδίως ἐπαθαινετο διὰ τὰς ἀδικίας τὰς ὁποίας ὁ λαὸς εἶχεν ὑπομείνει, διὰ τὰ δεινὰ τὰ ὁποία μὲ πολλὴν γενναϊότητα ὑπέφερε, καὶ διηνεκῶς καταπίυθη, μὲ θαυμασίαν τινὰ αὐταπαρνήσιν, νὰ καταγέσθῃ αὐτὰ, ἢ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπανάληψίν των. Δεχθεὶς τὴν ἐξουσίαν ὡς ἀνάγκην ὑποπτον, ὡσεὶ κακὸν κατ' ἄλλου κακοῦ, ἐπροσπάθεισεν ὄχι μόνον νὰ περιστείλῃ αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ καταβάλῃ, καὶ ἠσθάνετο δυσπιστίαν κατὰ παντὸς μεγαλείου, κατὰ πάσης προσωπικῆς ἐπιδείξεως, ὡς ἂν ἠπεύλου προσηχῆ σφετερισμόν. Εἶχε καρδίαν ἀνοικτὴν, φιλάγαθον, ἐπιεικῆ, ἂν καὶ ἤτο ἀυτὴ διαθεθεὶμένη νὰ προκαταλαμβάνεται καὶ νὰ παρρογίζεται εὐκόλως κατὰ τῶν ἀντιπάλων τοῦ κόμματος του. Εἶχε τελospάντων νοῦν ἐυτολμον, ζωηρὸν ἐφευρετικὸν, περίεργον, μᾶλλον δὲν παρὰ προορατικὸν, ἀλλ' εἶχε συγχρόνως καὶ φρόνησιν ἱκανὴν νὰ μὴ ἀρίνη τὰ πράγματα νὰ φθάνωσιν εἰς τὸ ἔπαυρον, καὶ ἱκανότητα προσέτι νὰ εὐρίσκη κατὰ τῶν ἐπιχειρημένων δεινῶν καὶ κινδύνων μέτρα δυνάτὰ καὶ σταθερά, τῶν ὁποίων χρῆσις ταχύτερα καὶ γενικωτέρα ἤθελεν ἴσως τὸν παρασύρει εἰς ἀτοπήματα.

Δύσκολον ἔργον ἦτον νὰ ἐνώσῃ τις τοὺς εἰρημένους δύο ἀνδρας, καὶ νὰ κατορθώσῃ ὥστε νὰ συνεργάζωνται οὗτοι εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον. Μόνον ἡ κρίσιμος κατάστασις, εἰς τὴν ἑποῖαν εὐρίσκοντο τὰ δημόσια πράγματα, μόλις ψηφισθέντος τοῦ συντάγματος, καὶ ἡ ἀμερόληπτος τοῦ Βασιγκτῶνος ὑπεροχὴ ἠδύνατο νὰ φέρωσι τὸ εὐχάριστον τοῦτο ἀποτελεσμα. Ὁ Βασιγκτῶν ἐνησχολήθη ἰδίως εἰς τὸ ἔργον τοῦτο μὲ μεγάλην καρτερίαν καὶ φρόνησιν. Ἄλλ' ἐνδομύχως ἐπρωτίμα τὸν Ἀμιλτῶνα καὶ τὰς ἀρχάς του. «Θεωροῦν τινὲς αὐτὸν, ἔλεγεν, ἀνθρωπον φιλόδοξον, καὶ ἐπομένως ἐπικίνδυνον. Ἐστὼ συνομολογῶ καὶ ἐγὼ ὅτι εἶναι φιλόδοξος, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀξίεπιστιον ἐκείνην φιλοδοξίαν, ἣτις κάμνει τὸν ἀνθρώπον νὰ διαπρέπῃ ἐπὶ παντὸς πράγματος, τοῦ ὁποίου ἐπιλαμβάνεται. Ἐπιχειρετῆς ὢν, ἔχει προσέτι καὶ δξύνοιαν μεγίστην, καὶ κρίνει βασιμῶς περὶ τῶν πραγμάτων, ἅμα ἴδη αὐτὰ.» Ἀλλὰ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγήτο ὁ Βασιγκτῶν μόνον κατὰ τὸ 1798, ὅτε πλέον ἔχαιρε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Ἐνόςμῳ δμως διεύθυνε τὰ δημόσια πράγματα τῆς πατρίδος του, εὐρισκόμενος μεταξὺ τῶν εἰρημένων δύο ὑπουργῶν, ἐφῆρθη πάντοτε πρὸς αὐτοὺς μὲ πολλὴν προφύλαξιν, καὶ μὲ τὴν αὐτὴν πρὸς ἀφορτέρους ἐμπιστοσύνην. Ἐθεώρει καὶ τοὺς δύο εἰλικρινεῖς καὶ ἀναγκαίους εἰς τὴν πατρίδα του καὶ πρὸς ἑαυτὸν. Ὁ Ἰεφερωῖνος τοῦ ἐχρητίμωσεν ὄχι μόνον ὡς δεσμὸς ἐνώσεως μετὰ τοῦ δημοτικοῦ κόμματος, καὶ ὡς μέσον ἐπιρροῆς εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ προσέτι καὶ ὡς ἀντιπερισπασμὸς ἐντὸς τῆς κυβερνήσεως κατὰ τῶν διαθέσεων, καὶ μάλιστα κατὰ τῶν ὑπερβολικῶν, καὶ ἀπερισκέπτων ἐνίοτε, λόγων τοῦ Ἀμιλτῶνος καὶ τῶν φίλων του. Συνδιελέγετο μεθ' ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν κατ' ἰδίαν περὶ τῶν πραγμάτων τὰ ὁποία ἔμελλαν ὁμοῦ νὰ συζητήσωσι, καὶ ἔπραττεν οὕτω, θέλων νὰ προλάβῃ ἢ νὰ μετριάζῃ τὰς διαφωνίας. Ἐγνώριζε νὰ παραγγέλλῃ ὑπὲρ αἵς κυβερνήσεως ὠφέλειαι ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἕκαστος αὐ-

τῶν εἶχεν εἰς τὸ κόμμα του βαρύτητα καὶ δημοικτικότητα, καὶ πολλάκις αἱ ὠφέλειαι αὐταὶ ἀπέβαινον καὶ ὑπὲρ τῶν δύο. Ἐδρατιεν ἐπιτηδεῖως πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ διατηρῆ αὐτοὺς ὑποκειμένους εἰς κοινὴν τινὰ εὐθύνην. Καὶ ἔταν αἱ κορυφωθεῖσαι διαφωναίαι καὶ τὰ ἐξημμένα πάθη προεμύνησαν ἀναπέφουτον τὴν βῆξιν, παρενέβαιναν ἀμέσως, καὶ παραινῶν καὶ ἱκετεύων, καὶ τὴν προσωπικὴν του βαρύτητα μεταχειριζόμενος, καὶ μετὰ παρρησίας καὶ συγχινήσεως ἐπικαλούμενος τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν φρόνησιν τῶν δύο ἀντιζήλων, ἀνεχαίτιζε τοῦλάχιστον τὴν φανέρωσιν τοῦ κακῶ, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ.

Καθὼς φρονίμως καὶ ἐπιτηδεῖως ἐπολιτεύετο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ἐπολιτεύετο καὶ πρὸς τὰ πράγματα, διότι καὶ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ θέσεως πολὺ ἐπεμελεῖτο, καὶ ἀφορμὴν εἰς ζητήματα παράκαιρα ἢ περιττὰ δὲν ἔδιδε, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνήσυχον ἐπιθυμίαν νὰ κανονίσῃ τὰ πάντα, νὰ δεσποτῆ τῶν πάντων δὲν ἐκυριεύετο, ἀλλ' ἄφινε τὰ βουλευτικά σώματα τῆς ἐπικρατείας, τὰς τοπικὰς διοικήσεις, τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὑπαλλήλους, νὰ ἐνεργῶσιν ἐλευθέρως καὶ ἀνεξαρτήτως, ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητός των, καὶ δὲν ἐξέφραζε ποτὲ γνώμην, οὔτε ἀνελάμβανεν εὐθύνην, ἂν δὲν ὑπῆρχε φανερά καὶ πρακτικὴ ἀνάγκη.

Καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτὴ, ἡ τοσοῦτον ἀνραιφνῆς, ἡ τοσοῦτον προφυλακτικὴ, καὶ τοσοῦτον προσεκτικὴ ὥστε νὰ μὴ ἐκθέσῃ τίποτε εἰς κίνδυνον, μῆτε τὰ πράγματα, μῆτε ἑαυτὸν, δὲν ἦτον δεβαίως πολιτικὴ ἀρμόδισσα εἰς διοικήσιν ἀδρανή, ἄστατον, ἀνακόλουθον, ζητούσαν καὶ εὐρίσκουσαν πανταχοῦ νοῦν καὶ ὦθησιν, διότι, ἀπεναντίας κυβέρνησις ἄλλη παρὰ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Βασιγκτῶνος δὲν ὑπῆρξε ποτὲ περισσότερον ῥητὴ καὶ δραστηρὴ, περισσότερον σταθερὰ εἰς τὰς ἰδέας τῆς, καὶ ταχέα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεών τῆς.

Καὶ τὴν ὁδὸν ταύτην ἐβάδιζε, θέλων οὕτω νὰ καταστείλῃ τὴν ἀναρχίαν, καὶ παγιώσῃ τὸν δεσμὸν τῆς Ὀμοσπονδίας, τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν. Τὴν ἐντολήν του ταύτην ἐξεπλήρωσε μὲ θρησκευτικὴν πίστιν καὶ ἀκρίβειαν. Ἀπ' ἀρχῆς, ἦτοι ἀπὸ τῆς πρώτης συνεδριάσεως τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, ἀνεφύησαν πολλὰ καὶ μεγάλη ζητήματα, διότι ἔπρεπε νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν τὸ σύνταγμα. Τὰ ζητήματα περὶ τῶν σχέσεων τῶν βουλῶν μετὰ τοῦ προέδρου, περὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γερουσίας συνεννοήσεως, προκειμένου λόγου περὶ συνθηκῶν καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, περὶ τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ, περὶ τῆς συστάσεως τῶν ὑπουργικῶν τμημάτων, ἔλα ταῦτα ἐσυζητήθησαν καὶ ἀπεφασίσθησαν ὀριστικῶς. Ἡ ἐργασία αὕτη ἦτον μεγίστη, διότι δι' αὐτῆς τὸ σύνταγμα ὑπεβλήθη ἐκ νέου κατὰ τινὰ τρόπον, εἰς τὴν διαμάχην τῶν κομμάτων. Ἀποφεύγων τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὴν βραδύτητα, μὴ ἔχων σκοπὸν σφετερισμῶν τινας, ἀλλὰ προνοητικῶς καὶ σταθερῶς ὢν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς εἰς αὐτὸν ἀνατεθείσης ἐξουσίας, ὁ Βασιγκτῶν, διὰ τῶν φρονιτῶν καὶ τῆς ἀκρας αὐτοῦ ἀρρωσιώσεως πρὸς τὰς ὠγειεῖς ἀρχάς, κατάρθρωσεν ὥστε τὸ ἔργον νὰ περαιωθῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἰδίων ἐκείνων ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεώς του εἶχον ὑπερισχύσει, καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπέβλεπαν εἰς τὴν ἀξίαν καὶ ἰσχυρὰν διοργάνωσιν τῆς κυβερνήσεως.

Ἡ πρακτικὴ εὐρέθη σύμφωνος μὲ τὰς ἀρχάς. Ἄμα ἐπιληφθεὶς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν κομμάτων, ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὅστις εἶς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὑπουργείου του

ἔδειξε τσαούτην ἀνοχήν, ὠδηγήθη εἰς τὴν διοίκησίν του ἀπὸ σταθερὸν τινα κανόνα διαγωγῆς τὸν ὁποῖον ἀπαρεγκλίτως ἠκολούθησεν. « Ἐνὸς μὲν τιμῶμαι κυβερνῶν τὴν πατρίδα μου, δὲν θέλω διορίσει ποτὲ ἐν γνώσει, εἰς κάμμιαν ἐκ τῶν ἀξιολόγων δημοσίων θέσεων, ἀνθρωπὸν ἔχοντα φρονήματα ἐναντίᾳ εἰς τοὺς γενικοὺς σκοποὺς τῆς κυβερνήσεως. Πράγμα τοιοῦτο, κατ' ἐμὲ, ἤθελεν εἶσθαι αὐτόχρημα πολιτικὴ αὐτοχειρία. . . . Εἰς κυβερνήσιν ἐλευθέραν, ὡς τὴν ἡμετέραν, ἔγραφε πρὸς τὸν ἐν Λονδίῳ πρέσβην τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν Μορρόν, ὅταν οἱ πολῖται ἦναι ἐλεύθεροι νὰ ἐκφράζωσιν ἀκωλύτως τὰ φρονήματά των, ὡς καὶ ἐκφράζουσιν αὐτὰ, πολλὰκις μὲν ἀφρόνως, ἐνίοτε δὲ ἀδικῶς, διότι δὲν ἔχουν ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῶν πραγμάτων, εἶναι ἐπόμενον νὰ κυριεύηται ἐνίοτε ὁ λαὸς ἀπὸ τινα ἀναβρασμῶν, ἀλλ', ἀφοῦ ἅπασι ἐδῆλωσα ποῖον εἶναι τὸ πολιτικόν μου σύμβολον, δύνασαι νὰ δώσης ἀφόβως πᾶσαν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ κυβερνήσις τοῦ τόπου τούτου, ἐνός μὲν ἐγὼ κρατῶ εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας αὐτῆς, δὲν ὑπέφερεν, οὔτε θέλει ὑποφέρει ποτὲ, νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀνόμημα πράξις τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἧτις ἤθελεν εἶσθαι ἐναντίᾳ τοῦ πρέποντος. »

Καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπρόκειτο περὶ ἀπλῶν διατυπώσεων, ἀσυμβιβάστων μὲ τὰ ἔξεις τοῦ βίου του, κρίσις ὀρθῆ καὶ διάθεσις σταθερὰ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος, πράγματα τὰ ὅποια ἐπίσης θεωροῦνται ὡς ὅροι τῆς ἐξουσίας, τὸν ἐφώτιζαν καὶ τὸν ὠδήγουν εἰς τὰς ἀποφάσεις του. Σοβαρὸν ζήτημα, μετὰ τὴν ἐκλογὴν του, ἀνεφύη μεταξύ τῶν κομμάτων, ποῖα θέλει εἶσθαι ἡ πρὸς τὸν πρόεδρον ἐθιμοκράτεια. Πολλοὶ τῶν Ὀμοσπονδικῶν, ἀνθρωποὶ ὄντες ὅπαδοι τῶν παραδόσεων καὶ τῆς μοναρχικῆς λαμπρότητος, ἐνόμισαν ὅτι ἐθιριάμβευσαν ὅτι, εἰς χορὸν τινα, προλαβόντες, ἐνήργησαν νὰ τεθῆ σκίμπος ἐπὶ δύο βαθμίδων ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους τῆς αἰθούσης, ὅπου μόνον ὁ Βασιγικτῶν καὶ ἡ σύζυγός του ἠδύναντο νὰ καθήσωσι. Πολλοὶ τῶν δημοκρατικῶν ἐθεώρουν, τὸσον εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖας ταύτας, ὡς καὶ εἰς τὰς ἐκ μέρους τοῦ προέδρου δημοσίας ὑποδοχὰς, τὴν ἐκ προθέσεως ἐπάνοδον τῆς τυραννίας, καὶ ἠγανάκτου διότι ἐδέχετο εἰς τὴν οἰκίαν του, καθ' ὡρας προσδιωρισμένας, τοὺς ἐνώπιόν του παρουσιαζομένους, καὶ ἔχειρέτιζεν αὐτοὺς μὲ ψυχρότητα καὶ μὲ ὀλίγην ὑπόκλησιν. Ὁ Βασιγικτῶν ἐμειδία καὶ διὰ τὴν χαρὰν καὶ διὰ τὴν ὀργὴν τῶν κομμάτων, ἐπιμένων εἰς τὴν λίαν μετριόφρων τάξιν τὴν ὁποίαν ἀπ' ἀρχῆς παρεδέχθη. « Ἄν ἤμην κύριος τῶν ὀφειζῶν μου, ἤθελα διάγει μὴν ἡμέρας καθ' ὅλας τὰς στιγμὰς, αἵτινες μὲ μένουν μετὰ τὰς ἐργασίας τοῦ ἐπαγγέλματός μου. Ἄλλὰ δὲν πράττω τοῦτο, διότι νομίζω πρέπον ν' ἀφίνω εἰς ὄλους τὴν εἰσοδὸν πρὸς ἐμὲ ἐλευθέραν, καθόσον τοῦτο δύναται νὰ συμβιβασθῆ μὲ τὸ πρὸς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα ὀφειλόμενον σέβας. Τὸ σέβας τοῦτο, φρονῶ, τότε μόνον δύναται ν' ἀποκτηθῆ καὶ διατηρηθῆ, ὅταν καθιζῆ τις τὴν μέσην ὁδὸν μετὰ τῆς μεγαλεπρεπεῖας καὶ τῆς οἰκειότητος. »

Προσκόμματα ὁμοῦς μεγαλύτερα ἀνεφάνησαν ἀμέσως, κατὰ τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ παλαίσῃ ἡ σταθερότης αὐτοῦ. Μετὰ τὴν καθίδρυσιν τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως, τὸ δυσχερέστερον εἰς τὴν δημοκρατίαν ζήτημα, τὸ οὐσιωδέστερον ἴσως ὄλων τῶν λοιπῶν, ἦτον τὸ οικονομικὸν ζήτημα. Μεγίστη ἀταξία ἐπεκράτει εἰς τὰ οικονομικὰ πράγματα, διότι ὑπῆρχαν χρέη τῆς Ὀμοσπονδίας ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ, χρέη ἰδιαίτερα τῶν

Πολιτειῶν, συμφωνηθέντα ἐν ὀνόματι αὐτῶν, χρησιμεύσαντα ὁμοῦς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα. Ὑπῆρχαν προσεῖς γραμμάτια ἐξαργυρώσεως, ἀγοραὶ τροφοδοσιῶν, τόκοι ὑπερημερίας, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δικαιώματα διαφόρου φύσεως καὶ διαφόρου ἀρχῆς, σχεδὸν ἀγνωστα, καὶ ὀλωσδιόλου ἀκαθάριστα. Καὶ εἰς ἐπίμετρον ὄλων τούτων, δὲν ὑπῆρχαν ἔσοδα θεβαιωμένα καὶ ἱκανὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων παρουσίαζε. Πολλοὶ, καὶ κυρίως ὄλοι οἱ ἀποτελοῦντες τὸ δημοκρατικὸν κόμμα, δὲν ἤθελαν νὰ παραδεχθῶσιν ὄλα ταῦτα τὰ βάρη, ἀλλ' οὔτε, καὶ συγκρατεῦντες εἰς τὴν συγκέντρωσίν των, ἐπρότειναν μέτρον δυνάμενον νὰ χύσῃ φῶς εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο χάος. Ἦθελαν ὥστε τὰ χρέη ἐκάστης Πολιτείας νὰ ἐπιβαρύνωσιν αὐτὴν καὶ μόνην, μὴ λαμβάνουμένην ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνισότητος αὐτῶν. Ἦθελαν νὰ ὑπάρξωσι διακρίσεις μετὰ τῶν δανειστῶν, ν' ἀναχθῶσιν οὗτοι εἰς τάξεις, αἱ τάξεις δ' αὐταὶ νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐκάστου χρέους, καὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῶν ἀληθῶς καταβληθέντων χρημάτων. Ἀπῆτουν τελοσπάντων νὰ ληρθῶσιν ὄλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἤθελαν δεικνύει μὲν εἰς τὸ φαινόμενον εὐσυνειδητὸν τινα καὶ δικαίον ἔλεγχον, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἤθελαν εἶσθαι μέσα ὑπεκφυγῆς, ὥστε νὰ μὴ πληρωθῶσι ποτὲ ἢ νὰ ἐλαττωθῶσι τὰ χρέη τῆς ἐπικρατείας.

Ὁ Ἀμιλτῶν, ὡς ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν, ἐπρότεινε τὸ ἐναντίον σύστημα. Ἐπρότεινε τὴν συγκέντρωσιν εἰς ἕνα τῆς Ὀμοσπονδίας καὶ τὴν ὀλοσχερῆ ἀπόσβεσιν ὄλων τῶν διὰ τὸν κοινὸν ἀγῶνα συμφωνηθέντων, εἴτε ἐντὸς, εἴτε ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας, χρεῶν, ὁποιοῖδήποτε καὶ ἂν ἦσαν αἱ συνομολογήσαντες αὐτὰ, ὁποιοῖδήποτε καὶ ἂν ἦσαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν, καὶ ὁποιοῖδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ κομιστὰὶ τῶν δημοσίων ἐμολογιῶν. Ἐπρότεινε προσέτι τὴν ἐπιβολὴν φόρων τινῶν, ἱκανῶν εἰς ἀπόσβεσιν τοῦ δημοσίου χρέους, καὶ τὴν σύστασιν ἐθνικῆς τραπέζης, δυναμένης νὰ βοηθήσῃ τὴν κυβερνήσιν εἰς τὰς οικονομικὰς τῆς ἐργασίας, καὶ ὑποστηρίξῃ τὴν πίστιν αὐτῆς.

Μόνον τὸ σύστημα τοῦτο ἦτον ἠθικὸν καὶ εἰλικρινές, μὲ ἄλλους λόγους τίμιον καὶ ἀληθινόν.

Ἐστερέου τὴν Ὀμοσπονδίαν, συνδέον οικονομικῶς τὰς Πολιτείας, ὅπως ἦσαν αὐταὶ συνδεδεμένα καὶ πολιτικῶς.

Ἀνήγειρε τὴν πίστιν τῆς ἐπικρατείας, διὰ τοῦ μεγάλου παραδείγματος τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δημοσίων χρεῶν, καὶ διὰ τῶν ἐγγυήσεων, τὰς ὁποίας ἔδει δε περὶ τῆς πληρωμῆς αὐτῶν.

Ἐνίσχυε τὴν κεντρικὴν κυβερνήσιν, περιστοιχιζομένην, ἐνεκεν αὐτοῦ, ἀπὸ τοὺς κεφαλαιούχους, καὶ λαμβάνουσαν ἐπὶ αὐτῶν καὶ δι' αὐτῶν, δυνατὰ μέσα ἐπιβροῆς.

Κατὰ πρῶτον οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Ἀμιλτῶνος δὲν ἐτόλμησαν νὰ πολεμήσωσι τὸ σύστημά του φανερά· ἐπροσπάθησαν ὁμοῦς νὰ ἐξασθενήσωσι τὸ κύρος τῆς ἀρχῆς, ἀμφισβητοῦντες τὸ ἰσχύιον τῶν χρεῶν, φιλονεικουῦντες τὴν εἰλικρινεῖαν τῶν δανειστῶν, καὶ κατακρίνοντες τὴν ἐπιβολὴν τῶν φόρων.

Φίλοι τῆς τοπικῆς ἀνεξαρτησίας, ἀπέκρουαν, ἀντὶ νὰ ἐπαινέσωσι, τὰ πολιτικὰ ἀποτελέσματα τῆς οικονομικῆς ἐνότητος, καὶ ἐζήτουν, δυνάμει τῶν γενικωτάτων αὐτῶν ἀρχῶν, ὥστε αἱ πολιτεῖαι ν' ἀφεθῶσι, τὸσον διὰ τὸ παρελθόν, ὡς καὶ διὰ τὸ μέλλον, εἰς τὰς διαφόρους περιπτώσεις τῆς θέσεως καὶ τῆς τύχης των.

Ἐνόμιζαν προσέτι, ὅτι ἡ ἔθνικὴ πίστις ἐξηγοράζετο πολὺ ἀκριβῶς, καὶ ὅτι ἠδύναντο ν' ἀποκτήσωσιν αὐτὴν διὰ θυσιῶν μικροτέρων καὶ ἀπλουστερώων. Ὅθεν κατέκριναν τὰς περὶ πίστεως, δημοσίων χρεῶν, ἀ προσθέσεως αὐτῶν, καὶ συστάσεως τραπέζης θεωρίας τοῦ Ἀμιλιτῶνος, ὡς ἀσαφεῖς καὶ μὴ βασιίμους. Ἐκεῖνο ὅμως διὰ τὸ ὅποσον ἰδίως παρωργίζοντο ἦτον τὸ τελευταῖον ἀποτέλεσμα τοῦ συστήματος τοῦ Ἀμιλιτῶνος. Ἐπικίνδυνος σύμμαχος εἰς πᾶσαν ἐξουσίαν εἶναι ὁ πλοῦτος, διότι, ἐνῶ ὀλίγην ὑπόληψιν προξενεῖ, μέγαν φθόρον συγχρόνως διεγείρει. Προκειμένου λόγου περὶ πληρωμῆς τοῦ δημοσίου χρέους, τὸ ὁμοσπονδικὸν κόμμα εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰς ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς τιμῆς. Ὅταν ὅμως τὸ δημοσίον χρέος καὶ ἡ ὑπηρεσία του ἐχρησίμευαν ὡς μέσα αἰφνιδίας τινὸς τύχης, καὶ ἴσως παρανόμου ἐπιβροῆς, τότε ἡ αὐστηρότης τῆς ἠθικῆς ἐσυνηγόρει ὑπὲρ τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος, καὶ ἡ τιμιότης ἐδίδα χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν φθόνον.

Ὁ Ἀμιλιτῶν, εἰλικρινῆς καὶ πεπεισμένος ὢν εἰς τὸ ἔργον του, ὑπέφερε τὸν ἀγῶνα μὲ τὴν συνήθη του καρτερίαν ἀρχηγὸς κόμματος παρὰ οικονομολόγους, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν διοίκησιν τῶν οικονομικῶν πραγμάτων τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ σκοπὸν κυρίως ἐδίωκεν, ἥτοι τὴν θεμελιωσιν τῆς ἐπικρατείας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς κυβερνήσεως.

Μεγίστη ἦτον ἡ ἀμηχανία, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθη τότε ὁ Βασιγκτῶν. Ἀπειρος ὢν τῶν οικονομικῶν, δὲ εἶχεν ἰδίαν καὶ ἑλλογον πεποιθήσιν εἰς τὴν ἀξίαν τῶν προτεινομένων μέτρων. Ἡθᾶνετο πόσον ὀρθὰ ἦσαν ταῦτα, καὶ πόσον ἠδύνατο νὰ ὠφελῆθῃ ἐξ αὐτῶν ἡ ἐπικράτεια, καὶ εἶχε πίστιν εἰς τὸν Ἀμιλιτῶνα, εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὰς ἀρετὰς του. Ὅταν ὅμως αἱ συζητήσεις παρετίοντο, βταν αἱ ἀντιβροῆσεις ἐπολλαπλασιάζοντο, ἡ διάνοιά του ἐταράσσετο, καὶ ἡ συνειδησίς του δὲν ἔμεινε ἡσυχὸς καὶ, εὐτως ἀμηχανῶν, ἠρώτα ἑαυτὸν ἂν ἡ κυβερνήσις του εἶχε δίκαιον.

Τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ τις, τὴν ἀμεροληψίαν τὴν ὁποίαν τοῦ ὑπηγόρευαν αἱ ἀμφιβολίαι του, ἢ τὴν σταθερότητα, μὲ τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ τὰ πάντα καλῶς παρετήρει, ὑπεστήριξε τὸν Ἀμιλιτῶνα καὶ τὰ μέτρα του. Ἡ διαγωγὴ του αὐτῆ ἦτον ἀποτέλεσμα θαλαίας πολιτικῆς συνέσεως. Καὶ ἀληθῶς μὲν τὰ οικονομικὰ σχέδια τοῦ ὑπουργοῦ εἶχαν καὶ τὰς ὑπερβολὰς των, εἰς δὲ τὴν ἐκτέλεσίν των εἰσεχώρησαν καὶ τινες καταχρήσεις· ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἦσαν ἀνάξια λόγου ἀπέναντι τῆς ὑψηλοτέρας ἀληθείας, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος, θεμελιῶν τὴν δημοσίαν πίστιν, καὶ συνδέων στερεῶς τὴν οικονομικὴν διοίκησιν μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς ἐπικρατείας, ἐδίδεν ἀμέσως εἰς τὴν νέαν κυβερνήσιν, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς συστάσεώς της, κύρος καὶ ἰσχυρὴν ἐξουσίαν, ἀρχαίας καὶ ἐδραίας συγχρόνως.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπερέβη τὰς μεγαλητέρας προσδοκίας. Οἱ ἄνθρωποι ἐπέισθησαν ὅτι θέλουν ἔχει ἀσφάλειαν τὰ πράγματα διευθύνοντο μὲ δραστηριότητα ἢ διοικήσιν τοῦ τόπου ἐτακτοποιήθη. Ἡ γεωργία καὶ ἡ ἐμπορία ἀνεπτύχθησαν ἡ πίστις ταχέως ἀνεζωογονήθη. Ἡ κοινωνία εἶχε πεποίθησιν εἰς τὸ μέλλον τῆς, αἰθανομένη ἐαυτὴν ἐλευθεράν καὶ κυβερνωμένην. Ὁ τόπος καὶ ἡ κυβερνήσις συνήξαναν, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀρμονίας ἐκείνης, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν εὐρωστίαν τῶν ἐπικρατειῶν.

Ὁ Βασιγκτῶν εἶδε τότε, ἰδίους ὀφθαλμοῖς, καθ' ὅ-

λῆν τὴν Ἀμερικὴν, τὸ ἔνδοξον τοῦτο καὶ εὐχάριστον πρὸς αὐτὸν θέαμα. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ἐπισήμους αὐτοῦ περιουσίας, διέτρεξε βραδέως ὅλα τὰ μέρη τῆς Ὀμοσπονδίας, καὶ πανταχοῦ τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ θαυμασμὸν, εὐγνωμοσύνην, καὶ ἀγάπης αἰσθητάματα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν μόνην ἀμοιβὴν ἣτις εἶναι ἀξία νὰ συγκινήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός.— « Ἐγὼ εὐτυχῆς διότι ἔλαμα τὴν περιουσίαν ταύτην, ἔγραφε μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του· ὁ τόπος φαίνεται ὅτι προσδεύει μεγάλως ἡ ἐργασία καὶ τὰ ἀπλοϊκὰ ἦθη εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια ὅλοι τὰ ἀγαποῦν καὶ ὅλοι τὰ μιμοῦνται. . . Ἡ ἡσυχία βασιλεύει εἰς τὸν λαόν, καὶ ἡ γενικὴ εὐχαρίστησις, ἥτις ὑπάρχει ὑπὲρ τῆς κυβερνήσεως, θέλει διατηρήσῃ αὐτήν. . . Ἡ γεωργία διευκολύνεται εἰς τὴν ἀνάλωσιν τῶν προϊόντων· ὁ ἔμπορος εἶναι θεαλιότερος περὶ τῶν πληρωμῶν του. . . Ἡ μέχρι τοῦδε πείρα ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κυβερνήσις τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν στερεοῦται, καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθίσταται δημοτικωτέρα. Ἡ ἀμεσος εἰς τοὺς νόμους εὐπειθεῖα μαρτυρεῖ τὴν ὁποίαν ἔχουν οἱ πολῖται ἐμπιστοσύνην καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους των, καὶ εἰς τὰ ὀρθὰ προσέτι μέτρα τῶν ἀνδρῶν οὔτινες διευθύνουν τὰ πράγματα. »

Καὶ συγχρόνως σχεδόν, ὡς ἂν ἡ θεὰ Πρόνοια ἐπεμελήθη ὥστε πανταχόθεν νὰ μείνῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ἡ αὐτὴ μαρτυρία, ὁ Ἱερασοῦν ἔγραφε τὰ ἐφεξῆς· « Αἱ νέαι ἐκλογαὶ τῶν ἀντιπροσώπων ἐτελείωσαν, καὶ ὀλίγα εἶναι αἱ γενόμεναι μεταβολαὶ εἰς τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Τὸ συμβάν τοῦτο ἀποδεικνύει μετὰ τῶν ἄλλων, ὅτι αἱ πράξεις τῆς νέας κυβερνήσεως ἐπροξένησαν γενικὴν εὐχαρίστησιν. . . Τὰ πράγματα τῆς ἡμετέρας πατρίδος βαδίζον τὴν εὐτυχεστέραν ὁδόν· τοῦτο δὲ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν τῆς κυβερνήσεως πρόοδον, καὶ ἀπὸ τὴν ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν ἔχει πρὸς αὐτὴν ὁ λαός, ὅστις καὶ ζῆλον ἀκάθεκτον αἰσθάνεται νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ, καὶ ἀδιστακτικῶς πιστεύει ὅτι ἡ καλητέρα ἐγγύσις τῆς ἀσφαλείας ἡμῶν εἶναι ἡ μετὰ τὸ αὐτοῦ καὶ τῆς κυβερνήσεως ἀδιάρρηκτος ἔνωσις. »

Ὅθεν, ἅμα ἐτελείωσε τὸ τέλος τῆς προεδρείας τοῦ Βασιγκτῶνος, ἅμα ἐπῆλθεν ἡ ἀνάγκη νὰ λάβῃ ἡ ἐπικράτεια ἄλλον ἀρχηγόν, ὅλοι γενικῶς ὕψωσαν φωνὴν ἱκετήριον πρὸς αὐτόν, ἐξορκίζοντές τον νὰ δεχθῇ καὶ πάλιν τὸ βᾶρος τῆς κυβερνήσεως. Τῆς ὁμοφύχου ταύτης ἐπικλήσεως οἱ λύγοι ἦσαν διάφοροι. Τὸ ὁμοσπονδικὸν κόμμα ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐξουσίαν ἢ δημοκρατικὴν ἀντιπολίτευσις ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἦτον ἀκόμη εἰς καιρὸν νὰ ζητήσῃ αὐτήν, καὶ ὅτι τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου δὲν ἐσυγχώρουσαν εἰς αὐτὸν νὰ παραίτησῃ τὴν πολιτικὴν καὶ τὸν ἄνδρα, κατὰ τῶν ὁποίων ἐκείνη προηγουμένως νὰ ἐκτοξεύσῃ τὰ βέλη της. Ὁ λαὸς ἐφοβεῖτο μὴ διαταραχθῶσιν ἡ μεγάλη ἐκείνη τάξις, ἢ ἐπαίσθητῃ ἐκείνῃ πρόοδος, ἀγαθὰ πολύτιμα, ἀλλ' εἰσέτι ἐπισημῶν. Καὶ ὅμως ὅλα τὰ αἰσθητάματα, ὅλα τὰ φρονήματα, κεκρυμμένα ἢ φανερά, πατριωτικὰ ἢ ἰδιοστειλῆ, εἰλικρινῆ ἢ ψευδῆ ἦσαν, ὅλα ἐν γενεῖ συνέτρεχαν εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Μόνος ὁ Βασιγκτῶν ἔμεινε δισταχῶν. Ὁ ἡσυχάτοτος ἐκεῖνος νοῦς, ἦτον συγχρόνως καὶ προορατικώτατος, ἢ δὲ ἀφιλοκέρδεια τοῦ ἀνδρός διετήρει αὐτόν ἐλευθερόν καὶ ἀνεξάρτητον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐφοβεῖτο νὰ πέσῃ εἰς κἀμμίαν ἀπάτην, ὁσάκις περὶ τῶν πραγμάτων καὶ περὶ ἑαυτοῦ ἐκρινε. Τὰ λαμπρὰ φαινόμενα, αὐτὴ ἡ ἀξιόλογος τῶν δημοσίων πραγμάτων κα

τάστασις, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρύψωσιν ἀπὸ τὴν δρασί-
του τοὺς προσεχείς κινδύνους. Ἡ εἰδησις τῆς Γαλλικῆς
ἐπαναστάσεως ἐτάραττεν ἤδη τὴν Ἀμερικὴν. Πόλεμος
δὲ ἀναπόφευκτος κατὰ τῶν Ἰνδιῶν, ὅστις ὅμως κακῶς
εἶχεν ἀρχίσει, ἀπῆτει μεγάλας θυσίας, καὶ ἀπέβαινε
δυσμεταχείριστος. Ἐντὸς τοῦ ὑπουργείου αἱ διαφωνίαι
μεταξὺ τοῦ Ἰεφερωῶνος καὶ τοῦ Ἀμιλτωνος εἶχαν κα-
ταντῆσει ζωηραί. Καὶ αὐταὶ αἱ θερμότεραι παραίνεσεις
τοῦ προέδρου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰς περιορίσωσιν.
Ἀπεναντίας, ἀνεφαίνοντο αὐ αἱ σχεδὸν ἐπιστήμως διὰ τῆς
ἐθνικῆς ἐφημερίδος καὶ τῆς ἐφημερίδος τῶν Ὁμο-
σπόνδων Πολιτειῶν, φύλλων καταπολεμουμένων με-
ταξὺ τῶν ἐν ὀνόματι τῶν δύο ἀντιπάλων. Ὑπάλληλος
τις τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἰεφερωῶνος ἦτον ὁ συντάκτης
τῆς πρώτης τῶν εἰρημένων ἐφημερίδων. Ὁ τύπος τῆς
ἀντιπολιτεύσεως, ἐνισχυόμενος τοιοῦτοτρόπως, μετεχει-
ρίζετο ὕψος ἀποτομώτατον καὶ ὑβριστικώτατον. Ὁ Βα-
σιγιαντὸν ἐδοκίμαζε δι' ὅλα ταῦτα ἀνησυχίαν ὑπερβολι-
κὴν. « Ἄν ἡ δυσαρέσκεια, ἡ δυσπιστία καὶ ὁ ἐρεθισμὸς
εἶναι εὐκόλον νὰ μεταδίδωνται τοσοῦτο ἀσθύνως, ἔγρα-
φε πρὸς τὸν εἰσαγγελέα Ρανδόλφον, ἂν ἡ κυβέρνησις
καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῆς πρέπει ἀδιακῆπως νὰ ὑποφέ-
ρωσι τὰς ὑβρεῖς τῶν ἐφημερίδων, χωρὶς τοῦλάχιστον
νὰ γίνεσθαι ἐρευνα περὶ τῶν πραγμάτων ἢ τῶν λόγων,
φοβοῦμαι ὅτι τοῦ λοιποῦ κἀνεὶς τῶν θνητῶν δὲν θέλει
δυνηθῆ νὰ διοικήσῃ τὸ σκάφος, καὶ νὰ βαστάξῃ συναρ-
μολογημένα, ἔλα ὁμοῦ, τὰ μέλη τῆς μηχανῆς. »

(Ἀκολουθεῖ.)

ΟΙ ΕΝΔΕΚΑ,

ἦΤΟΙ

ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΕΤΗ.

Διήγημα Ἐλλενικόν.

Α΄.

Ἡ Ζήτημα ἀνήκουτον, τρομερὸν, τεράστιον, ὅπερ με-
ταφέρω ἐνταῦθα τρέμων, γονυκλιτῶς συγγνώμην αἰ-
τῶν παρὰ τῆς ἀναγνωστρίδος μου, ἀλλ' ὅπερ ἔχει μέ-
γα τὸ διάφορον πρὸς τὴν ἀρτισύστατον ἑλληνικὴν κοι-
νωνίαν, ἐπέθη οὐ πρὸ πολλοῦ μεταξὺ νέων τινῶν ἐν ᾧ
καίρῳ ἐνετῦρων πνέοντες τὸ νέκταρ τῆς Μόκας καὶ
καπνίζοντες τὴν πόαν τοῦ Λετακκέ, εἰς τὸν κορυφαῖον
τῶν ἐν Ἀθήναις περιπάτων, τὸ Πανσίλυπον, συνε-
δριάζοντες.

Οἱ μὴ εὐτυχεῖσαντες νὰ ἴδωσι τὴν μεγαλόνημον
πρωτεύουσαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τὰς Ἀθήνας,
θέλουσιν υποθέσει, ἴσως, ὅτι ὁ κῆπος οὗτος τοῦ Παν-
σιλύπου εἶναι εὐρύχωρός τις καὶ βαθύσκιος παράδει-
σος, ὑπὸ δειδροστοιχιῶν, κρητῶν, δεξαμενῶν καὶ ἀγαλ-
μάτων διατεμνόμενος καὶ διακοσμούμενος, ἐνθα πλά-
τάνοι λεῦκα, φιλύρα, καὶ κυπάρισσοι, καὶ ὅσα ἄλλα δα-

σύφυλλα καὶ ὑψίκομα δένδρα, ἀποτελοῦσι πυκνὴν καὶ
δροσερὰν σκιάν ἀπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου ἀδιαπέραςον
οὐδόλως. Πέντε ἕξ δενδρύλλια νανοφυῆ, φρέαρ τι χω-
ρικὸν, καὶ ἄλωή χθαμαλῶν τινῶν καρποφόρων δένδρων
μέ ἀμπέλωνα κύκλω, ἐπὶ πάντων δὲ τούτων, ἀγροτι-
κόν τι οἰκίδιον.

Ἴδου τὸ Πανσίλυπον τῶν Ἀθηνῶν μικρὸν καὶ ἀρι-
φυές, ὡς καὶ τὸ κράτος τὸ Ἑλληνικόν. Ἄλλ', ἐν ἀρ-
χῇ τῆς ἀνοίξεως, ὅτε εἶναι τοσοῦτον θερπνὴ ἡ ἑλληνικὴ
φύσις, πρὶν εἰσεῖτι ἀπομαρναθῆ πᾶν θέλγητρον αὐτῆς, πρὶν
ἐπέλθῃ ὁ καύτων καὶ ὁ κοινορτός, εἶναι τερψίθυμον τὸ
Πανσίλυπον, διὰ τῆς χλοερᾶς ὕψεώς του, καὶ τῆς ἀνα-
πεπταμένης τοποθεσίας του, ὅθεν καθορᾶται ὁ εὐρύ-
χωρος ἐλαιῶν, οἱ περίξ τῶν Ἀθηνῶν κῆποι, ἡ Ἀκρό-
πολις, καὶ ἡ θάλασσα τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Σαλα-
μίνος. . . Τὸ δὲ Τίβολι. . . Τὸ Τίβολι εἶναι σρέμ-
μα γῆς ἀνθηρὸν καὶ χλοερὸν, ἀλλ' ἄνευ ὀρίζοντος,
προσφεύστατον δὲ εἰς μονήρεις καὶ αἰσθηματικὰς συ-
νευτεύξεις. Ἦν λοιπὸν μία ἀπὸ τὰς πρώϊας τοῦ ἀπρι-
λίου, καθ' ἣν συνῆλθον οἱ νεανίαι μας, ἔνδεκα ὅλοι τὸν
ἀριθμὸν, ὧν τρεῖς πολιτικοὶ ὑποψήφιοι, δικηγόρος, ἰα-
τρός καὶ συγγραφεὺς, τρεῖς ὑπάλληλοι διακοσιόδραχ-
μοι, εἰς δημοσιογράφος, εἷς ποιητῆς καὶ τρεῖς στρατιω-
τικοὶ παντὸς ὅπλου.

« Ὑπάρχουσι ἐνάρετοι γυναῖκες, γενικῶς θεω-
ρουμένου τοῦ πράγματος ; »

Τοιοῦτον ἦν τὸ τολμηρὸν καὶ ἀποτρόπαιον ζήτημα,
οἷνους ἡ συζητήσις ἐμελλε νὰ περαιωθῆ διὰ ψηφοφο-
ρίας, τὴν ὁποίαν οἱ κομψοὶ ἐκεῖνοι νέοι, ὡς ἄλλοι Ἀ-
ρεοπαγίται, ἀλαθᾶστους ἑαυτοὺς καὶ ἀδεκάστους νο-
μίζοντες εἰς τὰ τοῦ ἔρωτος, ἀπεκάλουν ἐπίσημον καὶ
ὀριστικὴν.

Ἐκ τῶν πολυπείρων τούτων νεανιῶν, οἱ πέντε ἤδη
εἶχον ἀγορεύσει, καὶ μέχρι τῆς ὥρας ἡ πλειοψηφία αὐ-
τῶν ἀπεφάνθη κατὰ τῆς ἀρετῆς τῶν γυναικῶν.

— Ἐπειδὴ δὲ ἦλθε καὶ ἡ ἰδικὴ μου σειρά, εἶπεν
νεανίας τις ζωηρότητος τῶν ἄλλων, καὶ ὁ ποιητῆς
ὑπὸ τῶν φίλων του προσαγορευόμενος, θέλω ἐπικαλε-
σθῆ ἅπασαν ὑμῶν τὴν προσοχὴν. Ἡ διήγησις μου πι-
στεύω, θέλει σᾶς φωτίσει: μεγάλως ἐπὶ τοῦ προκειμέ-
νου ζητήματος. Μέχρι τοῦδε ἕκαστος ὑμῶν ἀνέφερε
μόνον τὰς ἐντυπώσεις του. Ἄλλ' εἰς τοῦτο φθάσα ἡ
συζητήσις, ἀναγκη νὰ λάβῃ νέαν μορφήν καὶ τὰς ἀο-
ρίστους σκέψεις νὰ διαδεχθῶσι γεγονότα. Ἀχραιοσθῆ-
τε με λοιπὸν μετὰ προσοχῆς.

Ἐνταῦθα ὁ ποιητῆς διέκοψε τὸν λόγον του, ἔστρι-
ψε φιλαρέτκως τὸν μύστακά του, ἐξέβροσεν ἐκ τοῦ πο-
τοῦ του, καὶ ἤρχισε τὴν ὁμιλίαν του. Οἱ ἐταῖροι πάν-
τες διατέλουν ἐν θρησκευτικῇ σιωπῇ.

— Ὡς βλέπετε καὶ ὁμολογεῖτε βεβαίως, ἐπὶ ἀνέλα-
θεν ὁ ποιητῆς, εὐμοιρῶ ὁπωσοῦν τῶν ἰδιοτήτων ἐκεί-
νων, δι' ἧς μαίνονται αἱ γυναῖκες. . . Ἐχω εὐμορ-
φον τὸ ἀνάστημα, μαύρους καὶ ζωηροὺς τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς, ἥρωϊκοὺς τοὺς μύστακας, τὸ χρῶμα ἀνθηρὸν ἄ-
μα καὶ τῆς εὐαισθησίας, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὴν φή-
μην ποιητοῦ . . .